

Nr 19.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

(4:e avd.)

Driftbudgeten.

Sjätte huvudtiteln.

1:o Vägunderhållet. I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 5, s. 35—37 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 21 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

För budgetåret 1951/52 har riksdagen till Vägunderhållet anvisat ett reservationsanslag av 160 miljoner kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att till förstärkning av förevarande anslag måtte å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 21 600 000 kronor. Styrelsens medelsberäkning i förevarande fall framgår sammanfattningsvis av följande sammanställning.

	Milj. kr.
Av styrelsen för budgetåret 1949/50 äskat anslag, motsvarande den kostnad för vägunderhållet, som styrelsen upptagit i sin normalårsberäkning för vägväsendet	155,0
Lönestegringar enligt 1951 års kollektivavtal	12,5
Kostnadsstegringar å materialier	5,0
Kostnadsstegringar för maskinparken	5,0
Av trafikstegringen föranledd kostnadsökning, vilken uppskattats till hälften av motsvarande i anslagsberäkningen för budgetåret 1952/53 upptaget belopp	5,0
Underhållskostnad för nytillkomna vägar enligt 1951 års statsverksproposition	0,2
	182,7

Kostnadsminskningar i samband med inkorporeringar och utförda beläggningsarbeten enligt 1951 års statsverksproposition	1,1	
Redan anvisat anslag för budgetåret 1951/52	160,0	161,1
	Återstående medelsbehov	21,6

Beträffande den med 5 milj. kronor upptagna posten för intensifierat vägunderhåll på grund av trafikstegringen har styrelsen framhållit, att dessa medel skola användas för en ökning av arbetena avseende vägbanan, vilka utgöra de arbeten där mekaniseringen drivits längst. En sådan utvidgning av arbetsvolymen skulle sålunda kräva förhållandevis ringa insatser av manuellt arbete.

Föredraganden har anfört följande.

Utgifterna för vägunderhållet uppgingo under budgetåret 1950/51 till ungefär 158 miljoner kronor. Som jag framhållit vid anmälan i årets statsverksproposition av frågan om anslag till vägunderhållet för nästa budgetår (bil. 8 pt 7) torde nyssnämnda belopp motsvara en vägunderhållskostnad, beräknad enligt 1950 års kostnadsnivå, av i runt tal 149 miljoner kronor.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens föreliggande framställning om tilläggsanslag till vägunderhållet för innevarande budgetår ha de sedan budgetåret 1949/50 inträdda löne- och prisstegringarna, efter avdrag av vissa mindre justeringsposter, beräknats till (12,5 + 5,0 + 5,0 + 0,2 - 1,1) 21,6 miljoner kronor. För att bibehålla arbetsvolymen oförändrad under innevarande budgetår skulle — under förutsättning att ytterligare löne- och prisstegringar icke inträda — alltså erfordras ett anslag av (149,0 + 21,6) 170,6 miljoner kronor.

För innevarande budgetår har till vägunderhållet anvisats ett anslag av 160 miljoner kronor. Den från föregående budgetår kvarstående behållningen å anslaget, 2,0 miljoner kronor, är så förhållandevis obetydlig, att den i förevarande sammanhang kan lämnas ur räkningen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för budgetåret 1951/52 avser ett belopp av 21,6 miljoner kronor. Vid bifall till detta förslag skulle alltså vägunderhållsutgifterna under budgetåret kunna ökas till (160,0 + 21,6) 181,6 miljoner kronor, d. v. s. med (181,6 - 170,6) 11,0 miljoner kronor utöver kostnadsvolymen för förra budgetåret, omräknad efter 1951 års löne- och prisnivå. Med hänsyn bl. a. till vad styrelsen anfört i sin skrivelse den 30 november 1951 angående behovet av och förutsättningarna för den sålunda ifrågasatta ökningen av vägunderhållsutgifterna har jag ansett mig kunna tillstyrka, att ytterligare medel till vägunderhållet anvisas å tilläggsstat i den av styrelsen föreslagna omfattningen.

Utskottet. Den av Kungl. Maj:t äskade anslagsförstärkningen avser dels att täcka vissa på grund av löne- och prisutvecklingen uppkomna merkostnader, dels att möjliggöra viss utvidgning av underhållsverksamheten. Utskottet finner bärande skäl vara förebragta för förslaget och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Vägunderhållet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 21 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

2:o) **Vissa vägreparationer.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 37—40) föreslagit riksdagen att dels till Vissa vägreparationer å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i mån av behov tillfälligt under budgetåret 1951/52 överföra medel mellan reservationsanslagen till Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdevägar, Byggande av huvudvägar, Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, Förstärkning och förbättring av vägar, Vägbeläggningar samt Byggande av broar.

För budgetåret 1950/51 har under förevarande rubrik anvisats 10 000 000 kronor att användas till bestridande av kostnaderna för reparationsarbeten i anledning av under våren 1951 uppkomna skador av katastrofartad karaktär på landets vägnät.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer nu, att för nämnda ändamål måtte anvisas ytterligare 15 000 000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. De nya medlen avses skola anvisas i form av en ökning av anslaget Förstärkning och förbättring av vägar. Styrelsen hemställer därjämte att medel i mån av behov tillfälligt under innevarande budgetår måtte få överföras mellan reservationsanslagen till Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdevägar, Byggande av huvudvägar, Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, Förstärkning och förbättring av vägar, Byggande av broar samt Vägbeläggningar.

Föredraganden har anfört följande.

Såsom framgår av den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnade redogörelsen beräknas kostnaderna för reparation av de under våren 1951 uppkomna tjälskadorna på vägnätet komma att uppgå till ca 25 miljoner kronor. Styrelsen har räknat med att dessa reparationsarbeten vid årsskiftet 1951/52 skola vara utförda intill en kostnad av 19 miljoner kronor samt att återstående arbeten skola kunna i huvudsak slutföras före den 1 juli 1952.

Kostnaderna för tjälskadereparationerna ha hittills bestritts dels från det anslag av 10 miljoner kronor till Vissa vägreparationer, som anvisats å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51, och dels från anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar. Det förstnämnda anslaget beräknas vara förbrukat vid ingången av 1952 och därjämte skulle för samma ändamål ha tagits i anspråk ca 9 miljoner kronor av det sistnämnda anslaget. För täckande av denna merbelastning å anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar samt för finansiering av återstående reparationsarbeten har styrelsen begärt ett tilläggsanslag av 15 miljoner kronor för innevarande budgetår.

Utgifterna under anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar ha för de fem första månaderna av budgetåret 1951/52 uppgått till sammanlagt 27,0 miljoner kronor, varav 4,7 miljoner kronor belöpa på tjälskadereparationer.

Då förutsättningar synas föreligga att icke blott under loppet av innevarande budgetår slutföra de pågående reparationsarbetena på vägnätet utan även i huvudsak fullfölja det ordinarie programmet för förstärknings- och förbättringsarbetena, har jag icke funnit anledning till erinran mot väg-

och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om ett tilläggsanslag av 15 miljoner kronor för ifrågavarande ändamål. I motsats till vad styrelsen föreslagit anser jag emellertid, att dessa medel böra upptagas under samma anslagsrubrik — Vissa vägreparationer — som det tidigare för ändamålet anvisade anslaget. Kostnaderna för dessa extraordinära arbeten skulle på så sätt i sin helhet komma att redovisas åtskilda från kostnaderna för den ordinarie byggnadsverksamheten. Jag förutsätter härvid, att de vägreparationsutgifter, som förskötterats från anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar, skola ersättas från det nya anslaget.

Styrelsens förslag att medel i mån av behov tillfälligt under innevarande budgetår skulle få överföras mellan vissa av de ordinarie anslagen för statliga väginvesteringar lärer sammanhänga bl. a. med att medelsknapphet beräknas uppkomma på vissa anslag — framförallt anslagen till ombyggnad av vägar — till följd av den i viss mån ändrade inriktning av investeringsverksamheten, som numera befunnits nödvändig och möjlig. Avsikten är att skapa möjlighet att temporärt använda tillgängliga anslagsmedel för de vägarbeten av olika slag, som under rådande förhållanden kunna komma till utförande, oberoende av under vilket anslag dessa medel anvisats. Jag vill härvid erinra om att de av styrelsen åsyftade anslagssvårigheterna torde komma att bortfalla för tiden efter ingången av nästa budgetår, därest en övergång till kalenderårsberäkning för vissa av väg- och brobyggnadsanslagen genomföres i överensstämmelse med vad jag förordat vid anmälan av hithörande anslagsfrågor i årets statsverksproposition (bil. 8 pt 9). Då för tiden dessförinnan behov synes föreligga av viss ökad frihet i dispositionsrätten över de av styrelsen angivna anslagen, anser jag mig böra tillstyrka vad styrelsen sålunda föreslagit.

Utskottet. För avhjälpande av de svårartade tjälksador som under våren 1951 uppkommo på landets vägnät anvisade fjolårets riksdag ett reservationsanslag av 10 miljoner kronor. Dessa medel äro nu i sin helhet förbrukade. Då de totala kostnaderna för här ifrågavarande reparationsarbeten kunna uppskattas till ca 25 miljoner kronor, skulle sålunda för berörda ändamål ett ytterligare anslagsbehov av 15 miljoner kronor föreligga. Utskottet tillstyrker att detta belopp i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas å tilläggsstat. Vad föredraganden anfört och förordat beträffande bemyndigande för Kungl. Maj:t att under innevarande budgetår företaga viss omDispositionering av anslagsmedel för statliga väginvesteringar har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Vissa vägreparationer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i mån av behov tillfälligt under budgetåret 1951/52 överföra medel mellan reservationsanslagen till Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdevägar, Byggande av huvudvägar, Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, Förstärkning och förbättring av vägar, Vägbeläggningar samt Byggande av broar.

3:o) **Kostnader för vissa av väg- och vattenbyggnadsverket utförda arbeten i anledning av översvämning av Lidan.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 40 och 41), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa av väg- och vattenbyggnadsverket utförda arbeten i anledning av översvämning av Lidan* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 13 300 kronor.

4:o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 41) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förslagsanslaget till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland må för budgetåret 1951/52 överskridas med 700 000 kronor för slutbetalning av Sveriges andel i inköpskostnaden för de till väderleksstationen M i Nordatlanten hörande fartygen.

5:o) **Understöd åt skärgårdsrederier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 41) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

6:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under rubriken Kapitalinvesteringar gjorda anslagsäskanden, vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 15 februari 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsghård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Eric Ericson, Pålsson, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Einar Persson, Axel Andersson, Lundgren och Bergman; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Svensson i Grönvik, Lindholm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Ståhl, Staxäng, Bergstrand, Åkerström, Petterson i Degerfors, frökarna Elmén och Nygren.